

תוכן הענינים

הרמז בסדר שני הפירושים: בתחלת העבודה – מעלת אתערותא דלתתא היא משום שעליה נמשכת אתערותא דלעילא מבחי' נעלית יותר (המשכת מנימיות האור השייך לעולמות); ועי' מתגלת אח"כ המעלה שבאתערותא דלתתא גופא (המשכת העצמות). השייכות ליום ב' ניסן – יום השבת הראשון לבריאת העולם במחשבה, ויום ההילולא של אדמ"ר מהרש"ב, הרמב"ם דתורת החסידות ומייסד תומכיה מיימים, שע"ז הותחל שלב חדש בהפצת המעיינות, שעליהם ממשיכים אור שלמעלה מעולמות.

קכב

ביום עשתי עשר יום, י"א ניסן ת'תשל"א

ביאור מעלת הפקחות ד'אנא נסיב מלכא" (כי הממשל משמע שהמעלה היא בכך שעבודת המלך חשובה יותר מההשפעה שע"י השרים, ולא רק משום שישראל יודעים שהוכוכבים ומזלות הם "גנזון ביד החוצצ" – הטעם שאו"ע עובדים לכווכבים ומזלות הוא מפני שההשפעה מהם היא בלי יגיעה ובלי חשבון, ופקחותם של ישראל היא שחביבה להם יותר ההשפעה המצומצמת הנמשכת מהקדושה ע"י יגיעה).

"כולהו מתחלפין ומלכא לא מתחלף" – היינו שמזה שמתחלפין אח"כ מוכח שגם עכשיו אינם מציאות אמיתית, ולכן אינו רוצה בההשפעה מהם.

וזהו "חלקי הוי' אמרה נפשי", כי השכל מצ"ע מכירה לבחור במה שטוב לו, ובחירתם של ישראל באלקות הוא מצד נשמתם, ומ"מ בחירה זו פועלת גם על שכלם.

"דוכסין ואיפרכין ואיסטרטילוטין" – קאי לא רק על ה' שרים, אלא גם על העבדים החשובים והשרים היושבים ליד שולחן המלך, שהו"ע המלאכים והספירות דאצילות ואעפ"כ אומרו הפח. "אנא נסיב מלכא", מצד האהבה דמי לי בשמים ועמך לא חפצתי", שאינו רוצה אפילו ב'דאין' ג"ע ו'דאין' עוה"ב.

והשייכות דב' פירושים אלו: (א) מי שבוחר בהגילויים דג"ע כדי שישאר במציאותו – אפשר שע"י יוביו השתלשלות יוצא בההשפעה ד' שרים. (ב) מי שמחשיב את הגילויים לעיקר (אף שבאמת אינם אלא אמצעי להשלמת הכוונה) – אפשר שיחשיב גם את הכו"מ והשפע הנשמי (שגם הם אמצעים) לעיקר. ולכן ענין זה הוא באוה"ע, ששרשם מחיצוניות הרצון, שלא נרגש בו שהוא אמצעי לרצון אחר, ולא בישראל, ששרשם מנימיות הרצון, שאין בו נתינת מקום לענין אחר.

וזהו המעלה בכך שבחירת ישראל בהקב"ה נמשכת גם בהשכל, כי ההמשכה מנימיות המקיף (מנימיות הרצון) היא כשהרצון (מקיף) נמשך גם בהשכל (מנימי). וזהו מ"ש בהמדרש עוה"פ "למצנח לדוד להכיר", שהרועה (שהו"ע השפעה מנימית) צריך לבקשה מיוחדת שתה' ההשפעה מנימיות המקיף כדי להכיר.

וזהו שייכות בחירת ישראל בהקב"ה עם בחירת הקב"ה בישראל, כי בחירת הקב"ה בישראל (שנמשך ע"י הקרבנות שהקריב אשר) ברוצנו הפנימי היא הנתינת כח לבחירת ישראל בהקב"ה בפנימיות (שהוא "אישורו של ישראל").

קכז

כי ישאלך, י"א ניסן ת'תשל"ח

ג' מדריגות בגילוי אלקות שע"י המצוות: (א) אור הממלא (המושג בשכל) – המשכתי ע"י ענין השטפים שבמצוות; (ב) אור הסובב (המושלל מהשגת השכל) – המשכתי ע"י ענין החוקים שבמצוות; (ג) עצמות או"ס (שלא שייך לומר בו גם שהוא מושלל מהשגת השכל) – המשכתי ע"י ענין העדות שבמצוות.

מעלת העדות על החוקים בפרטיות יותר: הרצון דהחוקים הוא בבחי' ירידה לשלול את השכל, והשכל הוא היפך הרצון (בדוגמת השינוי והחסרון שנשעה בהאבן ע"י החקיקה), וענין העדות הוא הרצון דמצוות כמו שהוא בעצמותו.

ג' ענינים אלו בעבודת האדם: חוקים ומשפטים – ענינם התבוננות בהשכל שבאדם, ועדות – ענינם בעצם מציאות האדם, שמעיד על העצמות.

עיקר ענינם של המצוות הוא עדות (המשכת עצמות או"ס), וענין החוקים ומשפטים הוא המשכת העצמות בגילוי. וזהו ביאור שאלת הבן החכם: כיון שעיקר המצוות שניתנו במתך

בס"ד. י"א ניסן ה'תשל"א*

ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשרי, ואיתא במדרש¹ כל השבטים לשם גאולתן של ישראל ולשם שבחן נקראו שמוותם, ואשר נקרא שמו לשם גאולתן של ישראל כמה דתימא: ואשרו אתכם כל הגוים כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צבאות, ולשם שבחן כמה דתימא: אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו, אין אישורן של ישראל אלא על שבחרו בהקב"ה להיות להם לאלקים: והקב"ה בחר בהם להיות לו לעם סגולה, ולפיכך כשבא נשיא אשר להקריב, הקריב קרבנו ע"ש הבחירה שבחר הקב"ה בישראל מכל האומות, כמה דתימא: וכך בחר ה' אלקין להיות לו לעם סגולה. וצריך להבין, דבתחלת הענין אומר דאישורן של ישראל הוא שבחרו בהקב"ה (וזה שממשיך שהקב"ה בחר בהם הוא לכאורה כמו דבר נוסף), ולאח"כ אומר דאשר (על שם אישורן של ישראל) הקריב קרבנו על שם הבחירה שבחר הקב"ה בישראל. גם צריך להבין, דבחירה שיך דוקא בשני דברים ששניהם שוים, או שבכל אחד מהם יש מעלה שאין בזולתו, אבל בנוגע להקב"ה ולהבדיל אלקי הנכרי, האיך שיך לומר שישארל בחרו בהקב"ה. ועד"כ בזה שהקב"ה בחר בישראל, הרי ישראל הם נעלים באין ערוך מכל האומות, ומהו שהקב"ה בחר בישראל. גם מ"ש בתניא² דבנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם, צריך ביאור, דזה שהגוף דיישראל נדמה (בחינוניות) לגופי אומות העולם אין זה ביאור (לכאורה) בנוגע להקב"ה.

ב) ויובן זה בהקדים מ"ש³ חלקי הוי' אמרה נפשי, ואיתא במדרש⁴ משל למלך שנכנס למדינה והיו עמו דוכסין ואיפרכין ואיסטרטילוטין כו', חד אמר אנא נסיב דוכסין לגבי חד אמר אנא נסיב איפרכין לגבי וחד אמר אנא נסיב איסטרטילוטין לגבי, ה' פקח אחד לשם אמר אנא נסיב מלכא דכולהו מתחלפין ומלכא אינו מתחלף, כן אוה"ע מהן עובדין לחמה ומהן עובדין ללבנה כו' אבל

* יצא לאור בקונטרס י"א ניסן — תשמ"ט, "לקראת יום הבהיר י"א ניסן, יום הולדת הפיו" של כ"ק אדמו"ר שליט"א... ערב שה"ג תשמ"ט".

- (1) נשא, עב.
- (2) במדבר פי"ד, י.
- (3) מלאכי ג, יב.
- (4) תהלים קמד, טו.
- (5) ראה תבוא כו, יו.
- (6) ראה יד, ב.
- (7) להציר גם מזה שמביא שם הפסוק "אשרי העם שה' אלקיו" שהוא ע"ד "(שבחרו בהקב"ה) להיות להם דאלקים".
- (8) ראה מרש"י תבוא שם "הבדלתיו לך מאדקי חנכר".
- (9) פמ"ט (ע, רע"א).
- (10) איכה ג, כד.
- (11) איכ"ר ע"פ.

ישראל אינן עובדין אלא להקב"ה, הה"ד חלקי הוי' אמרה נפשי. וידוע הדיוק בזה¹², דלכאורה, הרי גם מי שאינו פקח ואפילו חינוק קטן¹³ יודע שהמלך הוא גדול יותר מהדוכסין וכו', ומה צריכים לפקחות בכדי לבחור בהמלך. וגם, הרי גם אם הדוכסין וכו' לא היו מתחלפין ה' מוכן בפשטות שהמלך הוא גדול מהם ונבפרט לפי הידוע¹⁴ בפירוש הכתוב¹⁵ משכמו ומעלה גבוה מכל העם, שגם שכמו של המלך, היינו המדות שנמשכים מהשכל שבראש ולמטה ממנו, הוא גבוה יותר מהראש (השכל) של כל העם, שבזה (כל העם) נכללים גם השרים הכי גדולים, ולמה¹⁶ צריך להטעם דכולהו מתחלפין.

ג) **והנה** לכאורה ה' אפשר לבאר זה על פי הידוע¹⁷ שבדורות הראשונים, אלו שעברו לכוכבים ומזלות, ידעו שהשפע שנשפע בארץ ע"י הכו"מ (ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים)¹⁸ הוא (לא שהם עצמם משפיעים, אלא) שהקב"ה משפיע על ידם, אלא שטענו וחשבו שהשפע שנשפע ממנו ית' ע"י הכו"מ הוא בכחירתם, ולא ידעו את האמת שאין להם בחירה כלל, והם רק כגרון¹⁹ ביד החוצב²⁰. ולכן השתחוו להכו"מ ועבדו אותם, כי לפי טעותם (שהשפע שנשפע ע"י הכו"מ הוא בכחירתם) ראו להודות להם על זה, ע"ד חמרא למרא טיבותא לשקיי²¹, וגם כי לפי טעותם שהכו"מ הם בעלי בחירה חשבו שע"י שיעבדו אותם ישפיעו להם יותר. ומזה נשתלשל אח"כ שבאו לטעות גדולה יותר, שחשבו שעזב ה' את הארץ בידי הכוכבים ומזלות, והנהגת הארץ תלויה רק בהם. ובדוגמת מלך שמינה שרים להנהיג את המדינה, דהגם שזה שבכחם להנהיג את המדינה הוא מפני שהמלך מינה אותם על זה, מ"מ, לאחרי שנתמנו, הנהגת המדינה היא ע"י השרים, ואין המלך מתערב בזה (מלבד לפקדים רחוקים, בשביל צורך גדול). [ויש לומר, דזה שאומות העולם קוראין אותו ית' בשם אלקא דאלקייא²² נכללים בזה שני הסוגים. שגם אלו שחושבים שעזב ה' את הארץ בידי הכו"מ קוראין אותו ית' בשם אלקא דאלקייא, דנוסף לזה שהוא ית' גבוה מהם ושלש עליהם, הנה גם בזה גופא שהכו"מ הם "אלקייא" (לדעתם), היינו שיש להם כח להנהיג את הארץ ולהשפיע בה, הוא לא מצד עצמם אלא מפני

12) כד"ה את הוי' האמרת להצ"ע (אוה"ת תבוא ע' תהרעב. שם ע' תחרפנ) ולאדמיר מהר"ש (סה"מ תר"ל ע' רצא). כ"אזה"ל להצ"ע ע' רמח ואילך. סה"מ תר"ס ע' יא.

13) כ"ה באזה"ת ובסה"מ תר"ס שם.

14) ראה אוה"ת וירא כרך ד תשער, ב. שה"ש כרך ב ע' חיד.

15) שמואל א ט, ב.

16) ראה גם סה"מ תר"ל שם.

17) ראה סה"מ להצ"ע ו, א ואילך. וראה ער"ז רמב"ם הל' ע"ז בתחלתו. וראה לקמן הערה 75.

18) ברכה לג, יד.

19) ע"פ ל' הכתוב — ישע"י י, טו.

20) ראה גם ד"ה את הוי' האמרת תרע"ח פ"ג (סה"מ תרע"ח ע' חיד). ד"ה כל המאריך תרפ"ד פ"ד (סה"מ תרפ"ו ע' קנו ואילך). ד"ה מים רבים ה' תשי"ז פ"ד (לעיל ח"א ע' שכן ואילך). ושם, ששעות זו (שהם משפיעים בכחירתם) הוא לא ע"ז אלא שיתוף, משא"כ הטעות שעזב ה' את הארץ בידי הכו"מ (דלקמן פנינים) הוא ע"ז. עיי"ש בארוכה.

21) ב"ק צב, ב.

22) מנחות ק"א, א.

שהקב"ה נתן להם כח על זה, בדוגמת שרי המלך שמנהיגים את המדינה מפני שהמלך מינה אותם על זה. ולאידך, גם הטעות שהשפע שנשפע מהקב"ה ע"י הכו"מ הוא בבחייתם נכלל (בדקות²³) באלקא דאלקייא, כי גם זה שיכולים לעשות כרצונם (להשפיע או לאו) הו"ע של שליטה, אלקייא, ושלילת הענין דאלקים אחרים²⁴ בתכלית הוא דוקא ע"י הידיעה שכל הממוצעים הם רק כגרון ביד החוצב. ועפ"ז ה"י אפשר לבאר פקחותו של זה שאמר אנא נסיב מלכא (בהנמשל), דזה שישארל יודעים את האמת שכל הממוצעים שעל ידם באה ההשפעה הם רק כגרון ביד החוצב, הוא מצד גודל הדעת שלהם, שהם רואים את הפנימיות. שהרי בחיצוניות נראת²⁵ דזה שההשפעה היא ע"י הכו"מ, הוא מפני שיש בהם מעלה שמצד זה הם ראויים להיות ממוצעים, וזה שישארל יודעים שהם רק כגרון ביד החוצב הוא מצד גודל הדעת שלהם.

ד) אמנם מזה שהמדרש מביא משל על זה ממלך ודוכסין, אף שבהמשל, הדוכסין הם בעלי בחירה, שלכן מסתבר לומר שהבחירה בהדוכסין (אנא נסיב דוכסין) יכולה לגרום שישפיעו יותר לאלו שבחרו בהם [ודלא כבהנמשל, שהעבודה להכו"מ אינה מועלת כלל, מאחר שאינם בעלי בחירה], מוכן, שזה שהפקח אמר אנא נסיב מלכא הוא מפני שעבודת המלך היא חשובה אצלו יותר מהתועלת (ההשפעה) שיהי' לו ע"י השרים. ומזה מוכן גם בהנמשל, דעיקר הטעם על זה שאוה"ע עובדין לחמה וללבוה וכו' וישראל אינם עובדין אלא להקב"ה, הוא (לא מפני שאוה"ע טועים שהכו"מ הם בעלי בחירה וישראל יודעים את האמת שהם רק כגרון ביד החוצב, אלא) מפני שאוה"ע, העיקר אצלם הוא שיקבלו ההשפעה, ואצל ישראל העיקר הוא לעבוד את המלך²⁶. והענין הוא, דעיקר הטעם על זה שעבדו לכו"מ הוא (כמבואר בהדרושים²⁷), כי בכדי לקבל השפעה מהקדושה צ"ל בביטול, ולהיות שלא רצו לבטל את עצמם, לכן עבדו להכו"מ, שבכדי לקבל ההשפעה מהם אין צריך לביטול, וכדאיתא בזהר²⁸ דרוח מסאבא אודמן תדיר במגנא וברינקייא, כמ"ש²⁹ אשר נאכל במצרים חנם, דההשפעה מלעו"ז (מצרים) היא חנם. ועוד טעם על זה שרצו

23) אבל בכללות, ענין "אלקא דאלקייא" הוא רק באלו החושבים ששוב ה' את הארץ בירי הכו"מ, משא"כ הטעות שהם בעלי בחירה, כמפורש בהמצויין בהצעה 20.

24) להעיר מאוה"ת יתרו ע' תתקנח בפירוש לא יהי' לך אלקים אחרים: "אלקים תואר למושל". ובהמשך הענין שם, שתכ"מ אינם כמו שליח ששייך לתת לו כבוד ע"ד "שיבוחא לשקיי" אלא כגרון ביד החוצב.

25) להעיר מסה"מ תרע"ח ע' שנו "נבראים השפלים שאין דעת ותבונה להם ישפטו רק למראה עיניהם ומחשבים את הממוצעים".

26) להעיר מסה"מ תרפ"ו ע' קלו, שמדבר שם בענין ההתחכמות בעסק, שהוא דוגמת המשתתח לכו"מ כי חושב שממם באה ההשפעה, ובהמשך הענין שם (ע' קלז) "כל מחשבותיו הם רק לטובת עצמו, כלומר גופו הנו ורכושו". דמזה משמע, שלא רק המחשבה בנוגע סיבת הפרנסה, אלא גם המחשבה "רק לטובת עצמו" היא דוגמת עבודת כו"מ.

27) שבהצעה 12 (אוה"ת שם ס"ע תתריב ואילך, שם ע' תתריד, סה"מ תר"ל שם ע' רצב ואילך, ביאה"ז שם, סה"מ תר"ס ע' יא ואילך). וראה גם סידור (עם דא"ת) קמב, ג. סה"מ"ז להצ"ע ה. א. ובכ"ס.

28) ח"כ קכא, א. וראה בארוכה סידור (עם דא"ת) עה"פ אל תבטחו בנדיבים (נו, ד).

29) בהעלותך יא, ה. ולהעיר מספרי (תובא בפרש"י) עה"פ: חנם מן המצוות.

לקבל השפעתם מהכו"מ³⁰, כי גם ההשפעה עצמה (הנמשכת ע"י הכו"מ) היא גדולה יותר. דמכיון שיניקת הסט"א הוא מהמקיף שלמעלה מהשתלשלות, שההשפעה משם היא שלא ע"פ חשבון, הרי ההשפעה היא בריבוי גדול³¹. ומזה מוכן גודל השבח והפקחות דישאל שאינם עובדין אלא להקב"ה, דהגם שבכדי לקבל מהקדושה צריך לעבודה ויגיעה, וגם אז ההשפעה היא (מלכתחילה) במדידה והגבלה לפי מדת העבודה, מ"מ, הם מוותרים על ריבוי השפע (בגשמיות) [אף שגם ישראל יכולים לקבל (לפי שעה) שפע מלעו"ז³²], ולא עוד אלא שהם נוטלים חלק בראש³³, מ"מ הם מוותרים על זה] וחביב להם יותר ההשפעה המצומצמת שנמשכת מהקדושה.

ה) **והנה** הטעם של הפקח (לזה שבוחר בהמלך ולא בהשרים) הוא מפני דכולהו מתחלפין ומלכא לא מתחלף. ולכאורה הי' אפשר לומר הכוונה בזה, שההשפעה הבאה מלעו"ז (עם היותה בריבוי יותר מההשפעה הבאה מהקדושה) הוא דבר המתחלף שאין לו קיום. כי לאחר הביורו, כשיתבררו הניצוצות שפלו בקליפות (שמוזה הוא החיות שלהם) יתבטלו³⁴ לגמרי³⁵. [ומכ"ש בנוגע לישראל, שגם עכשיו, זה שישאל יכולים לקבל חיות מהלעו"ז, הוא רק לפי שעה³⁶]. וכן הוא לאידך גיסא, דזה שההשפעה הבאה מהקדושה היא במדידה והגבלה, הוא רק עכשיו, אבל לאחר שיתגלה השרש דבחינת הפנימיות, ששרשו הוא מפנימיות המקיף, ההשפעה מהקדושה תהי' בריבוי גדול יותר מהריבוי שנשפע מחיצוניות המקיף (השייך גם להשפיע בקליפות), כמאמר רז"ל³⁷ אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה. אבל, ביאור זה אינו מספיק, דלפי זה, גם בחירותו של הפקח בהמלך הוא בשביל להשפעה שתהי' לו ע"ז, והחילוק בינו ובין אלו שבחרו בהשרים (דוכסין וכו') הוא שהם חושבים רק במצב ההוה, והפקח חושב מה שיהי' בעתיד, ע"ד מאד³⁸ ל"ז איזהו חכם הרואה את הנולד. אבל מזה שאומר במדרש, דזה שישאל אין עובדין אלא להקב"ה הוא מפני כי חלקי הוי' אמרה נפשי, מוכח, דזה שהפקח בוחר בהמלך הוא לא מפני התועלת שיהי' לו מזה, אלא מצד המלך³⁹. והיינו דזה שישאל בוחרים בהקב"ה, אף שעכשיו ריבוי ההשפעה היא לעוברי רצונו הוא (לא מפני שאח"כ תהי' ההשפעה לעושי רצונו גדולה יותר, אלא) מפני שההשפעה לעושי רצונו היא מפנימיות רצונו ית' וחפצו האמיתי, וההשפעה לעוברי רצונו היא כמאן דשדי

30) כ"ה להודיא בביאורו"ז להצ"ע שם (ע' רמט).

31) ראה בארוכה תו"א ר"פ בשלח (סא, א). קונטרס ומעין מאמר ח' פ"ב ואילך.

32) ראה קונטרס ומעין מאמר ו' בסופו, מ"ז פ"ד. מ"א פ"ב.

33) ראה אגרות ספי"ו. קונטרס ומעין מאמר ז' שם.

34) ראה סידור (עם דא"ח) נו, ס"א ואילך, דהו"מ אל תבטחו בנדיבים גו' (הם הקליפות, כי כאשר) תצא רוחו (רוח הקדושה מרפ"ח) ניצוצין שנפלו בהם) גו' אבדו עשתונותיו.

35) ראה דרושים שבעשרה 12 (אחות תבוא ע' תתעד, שם ע' תתעד, ס"ח תר"ל ע' רעד, תר"ס ע' ג').

36) נדרים ג, ס"ב, מ"י מכות בסופה. וראה תו"א בשלח סא, ג.

37) תמיד לב, א.

38) כ"ל ספי"ד.

ביום עשתי עשר, י"א ניסן, ה'תשל"א קלא

בתר כתפוי לשונאוי שלא ברצונו³⁹, ולכן רוצים הם דוקא בההשפעה לעושי רצונו, עם היותה השפעה מצומצמת, להיותה נמשכת מפנימיות רצונו יח'. ומה שאומר דכולהו מתחלפין כו', הכוונה בזה היא⁴⁰, דמזה שהם מתחלפין אח"כ מוכח שגם עכשיו אינם מציאות אמיתית. וזה שיש בהם חיות להשפיע חיות לבע"ח ולאווה"ע, הוא לא מצד עצמם ח"ו אלא מפני שהם יונקים מהקדושה⁴¹, ומכיון שהחיות דקדושה שבהם אינו מתאחד עמהם (ואדרבא הוא בבחינת גלות בתוכם), הרי מצד מהותם הם בחינת מות⁴². [נועד"ז הוא גם אלו שמקבלים השפעת החיות מהם, כמבואר בתניא⁴³, דזה שרשעים בחייהם קרויים מתיים⁴⁴ הוא מפני שחייהם נמשכים ממקום המות והטומאה]. וזהו אלא נסיב מלכא משום דכולהו מתחלפין, שאינו רוצה בהשפעה שנמשכת ממקום המות והטומאה עם היותה השפעה בריבוי, ורוצה דוקא בההשפעה שמצד הקדושה עם היותה השפעה מצומצמת.

1) וצריך להבין. דלכאורה, גם לביאור זה שבחירת הפקת בהמלך היא לא מצד התועלת שיהי' לו מזה אלא מצד מעלת המלך, שלכן הוא מוותר על ריבוי ההשפעה הבאה על ידם, בחירתו בהמלך היא מצד השכל⁴⁵, דמכיון שכולהו מתחלפין ומלכא לא מתחלף ראו' לוותר⁴⁶ על ריבוי ההשפעה הבאה ע"י השרים ולבחור בההשפעה המצומצמת שבאה מהמלך, ומזה שמקשר במדרש ענין זה (אנא נסיב מלכא) עם חלקי הוי' אמרה נפשי, משמע, דזה שישראל בוחרים בהקב"ה הוא מצד הנשמה (שהיא חלק הוי') שלמעלה מהשכל. ונקודת הביאור בזה, דשכל האדם כמו שהוא מצד עצמו מכריח לרצות רק בזה שטוב לו. דזהו שאומות העולם בוחרים בהשרים, אף שגם הם יכולים להבין שהמלך הוא העיקר (דכולהו מתחלפין ומלכא לא מתחלף), כי להיותם בבחינת יש, אינם רוצים לוותר על התועלת שיהי' להם ע"י שיקבלו מהשרים. וזה שבישראל ישנה ההכרה שצריך לוותר על התועלת והמציאות שלהם ולבחור באלקות, הוא מצד הנשמה⁴⁷ (חלק הוי') שבחירתה באלקות היא

39) תניא פכ"ב (כו, ב). נח' בקונטרס ומעין מ"ב פ"ב ואילך.

40) נפ"ז מוכן האריות והפרשים בהמצוין בהערה 35.

41) תניא פכ"ט (לו, ב).

42) תניא פכ"ב שם. סה"מ תר"ס שם. ובכ"ט.

43) אנח"ת פ"ז (עז, סע"א). וראה גם תניא ח"א פ"ט (כו, ב).

44) ברכות יח, ב.

45) כמוכח גם מזה שנק' בשם פקח.

46) גם מצד השכל. ולהעיר מלקו"ת תוריע (כ, ב) שאהבה רבה (שרוצה בעצמות אוא"ס ולא כהניו אף שעיניו יתבטל במציאותו) "ק" דבר שהוא דעת חזק, שבוחר העיקר ולא הטפל". ואהבה זוא" (שורוהו בחזיו ככדי שישראל במציאותו) נק' "כשם נקבה שדעתה קלה, שעושה את הטפל עיקר כשביל הלגומי" שלו. וראה הערת הכאה.

47) להעיר מתניא פ"ט (תוכא בלקו"ת שם), דזה שנשמת האדם רוצה לידבק בשרשה ומקורה בה' חיי החיים כ"ה הגם שתהי' אין ואפס ותבטל שם במציאות לגמרי, הוא טבע שלמעלה מחשכל. דהגם שה שרוצה לידבק בה' הוא מפני שהוא "חיי החיים" (תכלית העילוי), מ"מ, מכיון שהוא יחי' ענין אין ואפס, הוצי' לידבק בשרשו הוא טבע שלמעלה מהשכל.

ואולי יש לומר דמ"ש בלקו"ת שם שהסיבה לרצון זה הוא "דעת חזק" [נבפרט שבלקו"ת גופא מציין לתניא שם] — הכוונה היא, דהרצון שמצד טבע הנשמה פועל על השכל, כדלקמן בפנים.

בחירה עצמית שלמעלה מהשכל (דבחירה זו היא לא מצד העילוי ראלקות, שמלכא לא מתחלק, אלא מצד העצמות), וזה פועל על שכלם⁴⁸, שגם השכל מכיר דמכיון שאלקות הוא האמת שחי וקיים בקיום נצחי (מלכא לא מתחלק), צריך הוא לוותר על המציאות שלו ולבחור באלקות.

ז) **ואולי יש להוסיף**, דע"י שהבחירה דהנשמה שלמעלה מהשכל נמשכת ופועלת בהשכל, מיתוסף בה עילוי נעלה יותר מכמו שהיא מצד עצמה. ויובן זה בהקדים המבואר בסידור ד"ה עבדים היינו לפרעה במצרים⁴⁹, בענין ההשפעה הנמשכת לעוברי רצונו⁵⁰ שהיא רק בדרך אגב כמאן דשדי בחר כתפוי, שהוא בדוגמת מלך⁵¹ שעושה סעודה ומשתה בשביל השרים הגדולים ועבדים החשובים ומוציא על זה ממון רב, ומהשיריים של הסעודה מקבלים גם פחותי הערך כמו עבדים ושפחות שאחרי הרחיים, ועד שגם הכלבים אוכלים את העצמות שמשליכים למטה. שבטח לא כיון המלך להוציא בשבילם הוצאות, וזה שנשפע להם שיריים (שגם השיריים של הסעודה הם הון רב) הוא רק בדרך אגב. ועד"ז הוא בהנמשל שההשפעה לעוברי רצונו היא רק בדרך אגב, כמאן דשדי בחר כתפוי, כמבואר שם בארוכה. ויש לומר, דזה שמביא שני דוגמאות שההשפעה להם היא רק בדרך אגב (ואינם יושבים בשולחן המלך), עבדים ושפחות וכלבים, ושני דוגמאות באלו שיושבים בשולחן המלך, שרים גדולים ועבדים חשובים, הוא, בהתאם לר' דרגות בהנמשל. שדרגא הכי תחתונה הם הכלבים שאינם עובדים את המלך ורצונם הוא שיושפע להם גשמיות, עוד ועוד, כמ"ש⁵² הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה. ויש לקשר זה עם הידוע⁵³ שכלב הוא מלשון כולו לב. דטבע האדם בתולדתו וטבע יצירתו שהמוח שליט על הלב⁵⁴, וזה שהוא בבחינת כלב הוא בקצה ההפכי. דלא רק שהלב שליט על המוח, אלא יתירה מזו שהוא כולו לב. ולכן כל⁵⁵ ענינו הוא למלאות תאות לבו. ולמעלה מזה הם העבדים הפחותים⁵⁶ (העבדים והשפחות שאחרי הרחיים), שהם עובדים את המלך אלא שעבודתם היא רק מצד ההכרה (מפני אימת הכאת השבט)⁵⁷, היפך הרצון והתענוג שלהם, דעבדא בהפקירא ניהא לר⁵⁸. ומכיון שהרצון והתענוג שלהם הוא בתאוות עוה"ז, וזה שאינם עובדים על רצונו ית' הוא מפני יראת העווש, מקומם הוא

48) ראה גם סה"מ תר"ס ע' טז "מצד הרבקות שמעצמות הנפש .. לכן יש לו הנטי' בכת חכמתו להבין את הטוב דאלקות ולבחור בטוב".

49) רצו, סעי' ואילך.

50) ראה שם רצו, ג.

51) ראה גם תר"ה שמות קנו, א ואילך [בהוצאה החדשה – בא ח"א קבה, ב ואילך]. סה"מ להצ"ע עט, א. קונטרס ומעין מאמר ז' בתחלתו. ובכ"מ.

52) יעז' נז, יא. וראה זח"ג פ, סעי' ואילך.

53) מאורי אור בערכו.

54) זח"ג רכד, א (ברע"מ). תניא פ"ב (ז, א).

55) כל דוקא, מכיון שכולו לב.

56) ראה סידור שם (רצה, א) "פחותי העבדים".

57) ראה סה"מ להצ"ע פג, ב. אה"ת משפטים ע' א'קבה ואילך. אלא שהביאור שם הוא באופן אחר

קצת.

58) גטיין יג, א.

מחוץ לשולחן המלך. משא"כ עבדים החשובים, עבודתם את המלך היא ברצון וחשק. דהגם שעיקר עבודתם היא מצד קבלת עול [כידוע]⁵⁹ החילוק בין בן לעבד, דזה שהבן עושה רצון אביו הוא מפני האהבה וזה שהעבד ממלא רצון אדונו הוא בדרך קבלת עול. מ"מ, זה גופא הוא ברצון וחשק, שרוצים לקבל עליהם עול מלכות שמים. ולכן מקומם הוא בשולחן המלך. ולמעלה מהם הם השרים, שיש להם ידיעה בהנהגת המלוכה [שלכן כו"כ ענינים בהנהגה מתנהגים על פיהם], וגם יש להם השגה במעלת המלך ומפני זה יש להם אהבה אליו, ועבודתם היא לא רק מצד קבלת עול אלא גם מצד אהבה. ובשרים גופא ישנם כו"כ דרגות, שנחלקות בכללות לשתיים. שרים (סתם) ושרים גדולים. ויש לומר, דג' סוגים אלו שנמצאים בשולחן המלך [עבדים חשובים, שרים ושרים גדולים] הם בהתאם לג' הסוגים שבמדרש, ודכסין ואיפרכין ואיסטרטילוטין, שנמצאים יחד עם המלך, כלשון המדרש "והיו עמו", בדוגמת עבדים החשובים והשרים שנמצאים בשולחן המלך. ועפ"ז יש לומר, דהגם שהכוונה (בפשטות) בדוכסין וכו' היא להע' שרים דנוגה (כמובא לעיל מהדרוש)⁶⁰, מ"מ, זה שמדייק שהדוכסין "היו עמו" הוא בכדי לרמוז שמדבר כאן [לא רק בהע' שרים, שהם יש ודבר בפ"ע]⁶¹, דוגמת עבדים הפחותים שמקומם הוא מחוץ לשולחן המלך, אלא גם במלאכים שהם בטלים לאלקות, ולמעלה יותר — בספירות דאצילות שאיהו וחיהו וגרמוהי חד⁶², שהם תמיד עם המלך.

ועפ"ז מובן עוד יותר גודל פקחותו של זה שאמר אנא נסיב מלכא, דנוסף לזה שאינו רוצה לקבל ההשפעה בדוגמת הכלבים וגם לא כעבדים הפחותים שמחוץ לשולחן המלך (הגם שההשפעה שנשפע להם היא בריבוי גדול) ורוצה להיות בשולחן המלך, אלא שאינו רוצה גם בהדוכסין וכו' (מלאכים), ספירות דאצילות ולמעלה (יותר), אלא בהמלך, אנא נסיב מלכא. וכתורת הבעש"ט⁶³ הידועה עה"פ⁶⁴ תפלה לעני כי יעטוף ולפני הוי' ישפוך שיחו, שאינו מבקש שום דבר ותפלתו היא שלפני הוי' ישפוך שיחו. ולזה צריך פקחות גדולה. ובדוגמת מלך בוד', שבכדי ליכנס להקיסרון שבו נמצא המלך ולראות את פני המלך, צריך לעבור תחילה דרך כמה וכמה היכלות שבכל אחד מהם יש הון יקר, וישנם כאלו שכשוראים את ההון יקר שבהיכל החיצון, הם מתענגים מזה בתענוג נפלא ומתעכבים שם. ויש כאלו שמתענגים בהיכל פנימי יותר. ודוקא מי שהוא חכם גדול, גייט אים ניט אָן החשיבות והיוקר של ההון עצום הנמצא גם בהיכל הכי פנימי, וכל רצונו ותשוקתו היא ליכנס להקיסרון בו נמצא המלך ולראות את פני המלך.

59) תניא פ"א (נז, א). המשך תרס"ו ס"ע שח ואילך. ובכ"מ.

60) וכמוכן גם מזה שממשיך במדרש מהן עוברין דחשה ומהן דלכבה.

61) דאח סדור רפז, סע"ב ואילך. ובכ"מ. ולהעיר גם מאנה"ק סכ"ה (קלט, ב) שהחיות הנמשך להשרים

"הוא בבחי' גלות בתוכם".

62) ע"ח שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ב. ובכ"מ. אנה"ק ס"ב בתחלתו.

63) כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) סי' עז (יג, ג). אור המאיר פ' וישלח.

64) תהלים קב, א.

(ח) ויש לומר, שענין זה הוא האהבה דמי לי בשמים ועמך לא חפצתי⁶⁶, וכלשון אדמו"ר הזקן⁶⁷ "איך וויל זע גאָר ניסט איך וויל ניט דאין ג"ע איך וויל ניט דאין עוה"ב כו' איך וויל מער ניט אַז דין אַליין". דהגם שהגילויים שבג"ע ומכ"ש הגילויים דעוה"ב הם גילויים נעלים ביותר, ואדמו"ר הזקן היתה לו השגה בזה, השגה אמיתית באופן שהשכל נתאחד עם המושכל⁶⁸, אעפ"כ אינו רוצה לא בהגילויים דג"ע ולא בהגילויים דעוה"ב, וכל רצונו הוא רק בהעצמות, דין אַליין. ויש להוסיף, דעיקר הפקחות בזה שאינו רוצה בהדוכסין וכו' (המדריגות שבסדר ההשתלשלות, וגם שלמעלה מהשתלשלות) הוא, דהגם שהספירות (מלשון ספירות ובהירות)⁶⁹ אין מסתירים על אוא"ס, דבהשפעה שנמשכת ע"י הספירות (הכלים) נראה בגילוי שההשפעה היא לא מהספירות עצמם ח"ו אלא שאוא"ס משפיע על ידם⁷⁰, וביותר הוא באהורות דהספירות, שעל ידם מתגלה האור שלמעלה מהם⁷¹, ומכ"ש בהמדריגות שלמעלה מאצילות⁷², שע"י האור מתגלה כל מה שאפשר להתגלות מהמאור, מ"מ, אינו רוצה בהם אלא בהמלך, אנא נסיב מלכא. ויש לומר, שזהו גם דיוק לשון אדמו"ר הזקן "איך וויל ניט דאין ג"ע איך וויל ניט דאין עוה"ב", דהגם שהג"ע והעוה"ב הם "דאין ג"ע", "דאין עוה"ב", דנוסף לזה שהגילויים דג"ע ודעוה"ב עצמם הם גילויים נעלים ביותר מתגלה על ידם כל מה שאפשר להתגלות מהמאור, מ"מ אינו רוצה בהם, וכל רצונו הוא רק בהעצמות, דין אַליין.

(ט) ויש לומר, דפירוש זה באנא נסיב מלכא שאינו רוצה בהדרגות (דקדושה) שלמעלה אלא בהעצמות, והפירוש דאנא נסיב מלכא כפשוטו (שאינו עובד להכו"מ), שייכים זה לזה. ויובן זה ע"פ הידוע⁷³ שהאהבה דמי לי בשמים שאינו רוצה בהגילויים דג"ע אלא בעצמות אוא"ס, אף שבג"ע ישאר במציאותו ויהי' לו השגה ותענוג באלקות (נהנים מזיו השכינה⁷⁴) משא"כ מצד הגילוי דעצמות אוא"ס יתבטל ממדריגתו, מ"מ, מכיון שהגילוי דג"ע הוא רק הארה בלבד (זיו השכינה), שבאין ערוך לגבי עצמות אוא"ס, הוא בוחר בהעיקר ולא בהטפל. ומזה מוכן, דכאשר הוא בוחר בהגילויים דג"ע (שהם כלא חשיב לגבי עצמות אוא"ס) בשביל הלגרמי שליו⁷⁵, בכדי שישאר במציאותו ויהנה מזיו השכינה, אפשר שיבוא מזה (ע"י ריבוי השתלשלות וכו') דהגם שיודע שההשפעה שע"י הע' שרים היא נמשכת ממקום המת (כנ"ל סוף סעיף ה), מ"מ ירצה בהשפעה זו יותר מבהשפעה שמהקדושה, בכדי שיהי' לו שפע בריבוי. ועד"ז הוא גם בנוגע להטעות של העובדים לכונ"מ

(66) תהלים עג, כה.

(67) חובב בשרש מצות התפלה להצ"צ פ"מ (קלח, ספ"א).

(68) תניא פ"ה (ט, ב).

(69) ראה גם אה"ת חיי שרה קו, ב ואילך. ובכ"ט.

(70) המשך תעריב ח"א פק"ו (ע' רד"ה). ובכ"מ.

(71) ראה בארוכה המשך הג"ל פק"ט ואילך.

(72) ראה בארוכה המשך הג"ל פק"א ואילך. וראה שם פק"ג (ע' רלט).

(73) לקו"ת תווע' כ, ספ"א ואילך. שרש מצות התפלה להצ"צ שם.

(74) ברכות יז, א.

(75) כ"ה הלשון בלקו"ת שם.

שמחשבים אותם למציאות (שההשפעה באה מהכו"מ עצמם, או שיש להם בחירה עכ"פ להשפיע). דמזה שרוצה בהגילויים דג"ע ולא בעצמות אוא"ס, היינו שהוא נותן חשיבות לענין שמחוך להעצמות, אפשר שיבוא מזה (ע"י ריבוי השתלשלות וכו') שיתן חשיבות להכו"מ, שיש להם בחירה בהשפעתם, ויתירה מזו שההשפעה היא מהם עצמם ח"ו. ויש להוסיף, דגם כשרצונו בג"ע הוא מפני שהוא ג"ע של הקב"ה ("דאיין ג"ע"), גם אז אפשר שיבוא מזה הטעות שיש להם (להכו"מ) בחירה להשפיע ועד להטעות שההשפעה היא מהם עצמם, מכיון שגם לפי טעות זו הכח שיש להם להשפיע הוא (לא מצד עצמם אלא) מפני שהקב"ה מינה אותם על זה כנ"ל ס"ג (בדוגמת "דאיין ג"ע"). ובכדי שלא יהי' שום נתינת מקום לאנא נסיב דוכסין וכו' הוא ע"י שיעורר אצלו (מעין ושמן עכ"פ, שזהו בכחו של כאו"א מישראל, כדלקמן) שלא לרצות אפילו "דאיין ג"ע", כ"א "מער ניט אז דין אַליין".

י"ד) ויש להוסיף ביאור בהשייכות דאנא נסיב מלכא להאבה דמי לי בשמים שרוצה באוא"ס, בהקדים שעיקר הענין דעבודת כו"מ הוא שחושבים דבר שהוא רק אמצעי לעיקר. הן בנוגע להכו"מ, דהאמת הוא שאינם אלא אמצעי (גרזן) שעל ידם נמשכת ההשפעה, והעובדים לכו"מ חושבים שהם עיקר, והן בנוגע להשפעות הגשמיות הנשפעות על ידם, שהשפעת הגשמיות היא בכדי שישחמשו בהם לעבודת ה', והעובדים לכו"מ מחשבים את הגשמיות לעיקר (שלכן הם רוצים בההשפעה מהלעו"ז, בכדי שיהי' להם ריבוי שפע גשמי, כנ"ל סעיף ד). והנה הגילויים, גם הגילויים הכי נעלים, התכלית הוא לא בהם עצמם, והם רק אמצעי שעל ידם תושלם הכוונה הפנימית דדירה בתחתונים. ולכן, כשרוצה בהגילויים (ולא באוא"ס), היינו שמחשבים אותם לעיקר, אפשר להיות נתינת מקום שיחשיב גם האמצעים (הכו"מ והשפע הגשמי) לעיקר. ועפ"י יש לומר, דזה שאוה"ע מהן עובדין לחמה ומהן ללבנה וישראל אינן עובדין אלא להקב"ה, הוא, כי השרש דאוה"ע הוא מחיצוניות הרצון (שרוצה באיזה דבר בשביל ענין אחר), והבחינה דחיצוניות הרצון (כמו שהיא מקור לאוה"ע) היא באופן שאין נרגש בה שהרצון הוא בשביל ענין אחר אלא שזה גופא הוא התכלית, ולכן מסתעף מזה שאוה"ע מחשבים את הממוצעים דכו"מ לעיקר⁷⁵. והשרש דישראל הוא מפנימיות הרצון, שמצד פנימיות הרצון אין נתינת מקום לאיזה ענין אחר, ולכן יש לישראל ההכרה שהכו"מ הם רק אמצעי כגרזן ביד החוצב (וכן השפע הגשמי הוא רק בשביל עבודת ה'), ולכן אינן עובדין אלא להקב"ה, אנא נסיב מלכא.

(יא) ועפ"י יש לבאר גם המעלה בזה דבחירת ישראל בהקב"ה היא לא רק מצד הרצון הדנושה שלמעלה מהשכל אלא גם מצד השכל (כנ"ל סעיף ז), כי זה שהשרש דישראל הוא בפנימיות המקיף (פנימיות הרצון) הוא מפני שישראל

75 ראה רמב"ם הל' ע"ז בתחלתו, דזה שטעו שצריך לחלוק כבוד להכו"מ הוא (לא מפני שצריך להורות להם ע"ד "שיבחת לשקיו", כמובא לעיל, אלא) מפני שהקב"ה "חלק להם כבוד" (נשה) (שיחלקו להם כבוד) הוא "רצון האל". ואולי יש לומר, שהסיבה לטעות זו היא כי בחיצוניות הרצון (כמו שהוא מקור לאוה"ע) נרגש שהוא הרצון הפנימי.

הם בחינת פנימי, וכידוע דרש הפנימי הוא בפנימיות המקיף, ולכן, עיקר העילוי דבחירת ישראל בהקב"ה הוא כשהרצון דהנשמה שלמעלה מהשכל (מקיף) נמשך ופועל גם בהשכל (פנימי), שעי"ז דוקא נמשך מעצם הנשמה (פנימיות המקיף), שלמעלה גם מהרצון שלמעלה מהשכל (חיצוניות המקיף). ויש לומר, דוהו גם מ"ש⁷⁶ חלקי הוי' אמרה נפשי (חלקי דוקא), דחלק הוא בחינת פנימי (כידוע⁷⁷ בענין מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו), והעילוי דבחירת ישראל בהקב"ה הוא כשהבחירה דהנשמה נמשכת בפנימיות, בהבנה והשגה, ובאופן שזה פועל במחשבה דיבור ומעשה, שעי"ז הוא ההמשכה דפנימיות המקיף.

(יב) ויש לקשר זה עם מ"ש במדרש תהלים עה"פ⁷⁸ למנצח לדוד להזכיר, משל למלך שהי' לו צאן וכעס עליהם גירש את הצאן והתיר את הדיר והעביר את הרועה, אחר זמן כנס הצאן ובנה את הדיר ולרועה לא הזכיר, אמר הרועה הרי הצאן מכונסות והדיר בנוי ואני איני נזכר. כך אמר דוד למעלה מן המזמור⁷⁹ כי אלקים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה, הרי הדיר בנוי, וישבו שם וירשוה וזרע עבדיו ינחלוה ואוהבי שמו ישכנו בה, הרי הצאן מכונסות, ואני איני נזכר, לכך למנצח לדוד להזכיר. וצריך להבין, הרי זה שכנס הצאן לאחר ששכנס עליהם (ולא היו מרוצים לפניו) הוא מפני שנחשד שוב הרצון אליהם, ולמה לא הזכיר (מעצמו) להרועה, וצריך לבקשה מיוחדת על זה. והענין הוא, דרצון הוא מקיף, ואפשר שהמשכת הרצון יהי' בחיצוניות. וזהו שבקש דוד שהרועה יהי' נזכר, דרועה הו"ע השפעה פנימית (כידוע⁸⁰ החילוק בין רועים לנסיכים). וכל זמן שלא ישנה ההשפעה פנימית (הרועה), חסר העיקר. כי המשכת המקיף עצמו היא מחיצוניות המקיף, ודרש הפנימי הוא מפנימיות המקיף. והגם שכשהצאן מכונסות נותנים להם כל צרכיהם, והאיך שייך לומר שאין להם רועה, יש לומר, דהמשכה פנימית שעי" הרועה הוא לימוד התורה⁸¹, ומכיון שהתורה דעכשיו היא הכל לגבי תורתו של משיח⁸², נמצא שחסר עדיין אמיתית הענין דרועה (פנימיות). והגם שהמדובר כאן הוא לאחר שאלקים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וגו' שזה יהי' בגאולה העתידה, הרי עיקר הגילוי שהי' בגאולה העתידה הוא הגילוי דעצמות אוא"ס שלמעלה מהשגה, וזו היתה בקשתו של דוד (דוד מלכא משיחא), ועי" בקשתו נעשה זה, שהי' גם הענין דרועה, הבנת והשגת התורה בתכלית השלימות.

76) ראה סד"ה אשורנו ה'ש"ת. ובכ"מ.

77) תהלים מזמור ע"ב.

78) סוף מזמור סט.

79) תו"א מקץ לג. ד ואילך.

80) קה"ר פ"א, ח. ועיין ג"כ שם פ"ב, א.

(*) ע"פ המנהג לומר הקאפיטל תהלים הסתאים למספר שנותיו (מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר, נדפס בקובץ מכתבים ע"ד אמיתת תהלים, אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע"י לא. ח"י סי"ע נג. סה"מ י"א ניסן ע"י 1 ואילך) — התחילו בייא ניסן שנה זו (תשל"א) לומר מזמור ע שבתהלים.

(ג) **וע"פ** כל הנ"ל יש לבאר הקשר והשייכות דבחירת ישראל בהקב"ה ובחירת הקב"ה בישראל, דבחירת הקב"ה בישראל להיות לו לעם סגולה, שרצונו הפנימי דהקב"ה הוא בישראל (ולא שהם אמצעי לענין אחר), הוא השרש והנתינת כח לבחירת ישראל בהקב"ה, כנ"ל בארוכה דזה שישאל בחרים בהקב"ה הוא מפני ששרשם הוא בפנימיות הרצון. ויש לומר, דזה שהבחירה בישראל הוא בהגוף, מזה נמשך להם הכח, שגם בענינים הגשמיים יהי' הגילוי דפנימיות הרצון, שעי"ז נרגש בהם שגם הגשמיות הוא כשכיל עבודת ה'. ועפ"ז יש לבאר זה שהקרבות של אשר היו על שם הבחירה שבחר הקב"ה בישראל, אף שאין אישורן של ישראל אלא על שבחרו בהקב"ה, כי עיקר העילוי דישאל הוא (לא זה שיש בהם מצד למעלה, אלא) זה שפועלים ע"י עבודתם, וכזה דוקא (מה שפועלים ע"י עבודתם) הוא עיקר הנחת רוח והתענוג דהקב"ה, אלא שבכדי שיהי' להם הנתינת כח על זה הוא ע"י ההמשכה והגילוי דבחירת הקב"ה בישראל, וגילוי זה נמשך ע"י הקרבות שהקריב אשר. דנוסף להכח שבכ"א מישראל מצד שרשו בפנימיות הרצון, הנה ע"י הקרבות דאשר, נמשך כח זה בגילוי יותר. ויש לומר דע"י שאמר אדמו"ר הזקן איך וויל מער ניט אַז דיך אַליין, ובפרט לאחר שנתפרסם זה ע"י הצ"צ, ניתן הכח (עוד יותר) לכאור"א מישראל, ובפרט להחולקים בעקבותיו ובדרכיו, דהגם שיש לו ריבוי רצונות, ועד לרצונות שמצד נה"ב, שכל הרצונות שלו יהיו בלא לב ולב, ועיקר רצונו יהי' להשלים כוונת העצמות לעשות לו ית' דירה בתחתונים (ע"ד ומעין שהי' אצל אדמו"ר הזקן שלא רצה מער ניט אַז דיך אַליין), וגם רצונו בגשמיות יהי' (בעיקר) בכדי לעשות את הגשמיות כלי לאלקות. ועי"ז יומשך לו גם ריבוי השפעה בגשמיות, כמאמר אדמו"ר הזקן⁸¹ אַז דער אויבערשטער גיט אידן גשמיות און אידן מאַכן פון די גשמיות רוחניות, דמזה מובן, דכשהקב"ה נותן לישראל ריבוי גשמיות עושים ישראל ריבוי רוחניות, ריבוי בכמות וריבוי באיכות, ועד לתכלית השלימות, ועד שמתקשרים ומתאחדים בהקב"ה, ישראל (אורייתא) וקוב"ה כולא חד⁸². וכל זה נעשה מתוך שמחה וטוב לבב, כימי ההכנה לזמן חירותנו, וזה מביא גם את זמן חירותנו בפועל, גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.



(81) ראה "תוים יום" כז טבת (אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' רסה). סה"מ ה'ש"ת (הוצאת תשמ"ו) ע' עה.

(82) ראה חז"ג עג, א.